

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Ефективність і якість навчання студентів у вищій школі оцінюється все більш комплексно і цілісно.

Сьогодні в якості критеріїв якості професійно-педагогічної підготовки, поряд із знаннями і вміннями, виступають професійні якості особистості, риси характеру, здатність самостійно і творчо добувати і застосовувати знання. Це обумовлює те, що освітній процес в педагогічному вузі має бути спрямований не тільки на розвиток когнітивної сфери студентів, а й розвивати їх пізнавальну активність, самостійність, сприяти оволодінню методами самоосвіти, формування та вдосконалення особистісних якостей, необхідних для успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності [1, с. 254-255].

Актуальність проблеми адаптації студентів до навчально-професійної діяльності зумовлена тим, що в період навчання у вузі закладаються основи професіоналізму, формується потреба і готовність до безперервної самоосвіти в умовах, що змінюються. У зв'язку з цим особливо важливо, щоб студенти, які активно включалися в процес оволодіння знаннями і способами їх освоєння з початкових етапів навчання, усвідомлювали, що результати навчально- професійної діяльності стають справжнім надбанням особистості [5].

Проблемі адаптації студентів до навчання та професійного визначення приділялося багато уваги і не тільки представниками психології. Цим питанням цікавляться і філософи, і соціологи, і біологи, і фізіологи, і педагоги. Вирішення даної проблеми хвилює цілу низку вітчизняних науковців. Це, зокрема, Т. В. Алексеева, О. П. Венгер, В. Г. Гамов, О. Д. Гречишкіна, Г. П. Левківська, Є. О. Резнікова, О. Г. Солодухова, Ф. Г. Хайруллін, А. В. Фурман та ін., які досліджували проблему адаптації студентів до навчання у ВНЗ; труднощі початкового етапу навчання і чинники, що впливають на процес адаптації, у своїх роботах розкривають А. Д. Андреева, Ю. О. Бохонкова, С. А. Гапонова, В. Д. Острова, О. В. Прудська; В. П. Каземіренко та інші науковці розробили програму дослідження соціально-психологічних чинників адаптації молоді до навчання у ВНЗ та майбутньої професії [3].

У практиці вищої школи важливого значення для забезпечення результативності навчально-пізнавальної діяльності студентів набуває формування професійної мотивації як позитивного відношення до майбутньої професії. Якщо студент свідомо вибрав фах, вважає його гідним і значущим для себе і суспільства, то це позитивно впливає на якість його навчально- пізнавальної діяльності. Однак динаміка професійної мотивації має досить складний характер і змінюється від курсу до курсу. За допомогою експериментів було з'ясовано, що найбільш задоволені вибраною професією студенти-першокурсники.

На думку дослідників, серед факторів, які визначають оптимальний вплив на процес адаптації студентів в якості основного, можна виокремити ставлення до навчання та обраної спеціальності. А тому правильно обрана професія - неодмінна умова успішної адаптації.

Будь-яке навчання, особливо вузівське, вимагає наполегливості. Однією з найважливіших передумов успішної навчальної діяльності студента є їх своєчасна адаптація до умов навчання у вузі як навчального етапу залучення їх до професійної спільноти. Перший курс може стати точкою опори для студента, а може призвести до різних деградацій у поведінці, навчанні та спілкуванні [4].

Професійна адаптація в умовах вузу є процесом формування в студентів інтересу до обраної професії, наполегливість в опануванні повним обсягом знань, умінь, навичок із професії, методикою та логікою науки. Перша сесія в студента викликає стрес. Складання модуля виправдане, бо у випадку нескладання сесії, студент позбавляється стипендії та може бути відрахованим [1, с. 65-67].

Як свідчить вищенаведене, нова обстановка, новий колектив, нові вимоги, невміння розпоряджатися вільним часом, коштами, комунікативні проблеми та ін. призводять до виникнення психологічних проблем у навчанні, спілкуванні з однокурсниками та викладачами

Саме на першому курсі формуються ставлення студента до навчання, до майбутньої професійної діяльності, продовжується активний пошук себе. Навіть перша невдача може

призвести до розчарування, втрати перспективи, відчуження, пасивності.

Таким чином, успішна адаптація студентів до життя та навчання у ВНЗ є підґрунтям подальшого розвитку кожного студента як особистості, майбутнього фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Д. А. Про поняття адаптація. Дослідження адаптації студентів до умов навчання у вузі // Людина і суспільство: Уч. записки ХІІІ. - Л.: ЛДУ, 1973, с. 62-69

2. Васильєва С. А., Копєіна Н. С. Психологічна ідентичність як умова успішної адаптації студентів до навчального колективу // Сучасні проблеми прикладної соціології та соціальної психології в трудових колективах. Тези доповідей. - Л.: Вид-во Ленінгр. ун-ту, 1984. - С. 332

3. Казміренко В.П. Програма дослідження психосоціальних чинників адаптації молодшої людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії// Практична психологія та соціальна робота. - 2004. - №6 - С. 76 - 78.

4. Федорова О. Є. Адаптація студентів ВНЗ до навчально-професійної діяльності. - Магнітогорськ, 2007 - 13.00.08

5. Джерело: Український науковий журнал «ОСВІТА РЕГІОНУ»